

Сангіта БАХАДУР:

«ЁН ПРЫНЁС МНЕ СВОЙ КІНАСЦЭНАРЫЙ —

гісторыю кахання паміж беларускай дзяўчынай і сынам індыйскага дыпламата»

Калі задумацца, культура Індыі — ёга, індыйская філасофія, медытацыя, балівудскае кіно, знаёмыя музычныя матывы — суправаджае нас паўсюль. Яна нават не патрабуе дадатковай рэкламы, пры гэтым любая інфармацыя аб дамоўленасцях паміж нашымі краінамі раскрывае карты ў дачыненні да стратэгічных напрамкаў кааперацыі, а пра культуру абвешчае толькі факт: кантакт ёсць. Каб зразумець, што дакладна маецца на ўвазе пад «супрацоўніцтвам у сферы культуры», мы прыйшлі да пасла Індыі ў Беларусі Сангіты Бахадур. Што прыкметна, дыпламат мае непасрэднае дачыненне да акрэсленай тэмы, бо з'яўляецца добра вядомай аўтаркай кнігі ў жанры фэнтэзі.

Фота: БелТА

— Падпісаная двухбаковыя дамоўленасці аб культурным супрацоўніцтве звычайна толькі акрэсліваюць рамкі, у межах якіх маюць арганізавацца адпаведныя мерапрыемствы. Але я магу сказаць, што ў гэтай сферы паміж Беларуссю і Індыяй дастаткова трывалыя кантакты. Наша пасольства стараецца спрыяць адносінам у якасці больш шырокай коле інтарэсаў. Мы, напрыклад, падтрымліваем выканальніцкае мастацтва — традыцыйныя індыйскія танцы і музыку — тут, у Мінску, а значыць, у пэўным сэнсе робім індыйскую культуру ў Беларусі жывой. Мы таксама запрашаем калектывы з Індыі — адзін з іх выступіць на Дні індыйскай культуры 23 верасня. Мы імкнемся развіваць адносіны з рознага роду інстытуцыямі ў сталіцы і іншых гарадах, напрыклад Домам дружбы, які я не так даўно наведала, альбо музеймі. З дапамогай гэтага мы не проста маем пэўны дакумент, намінальна накіраваны на развіццё культуры, а на справе паглыбляем дасведчанасць людзей аб Індыі. Мы таксама вядзем перагаворы з бібліятэкамі, у тым ліку ўніверсітэцкімі, каб ствараць у іх індыйскі куток, якому мы маглі б падарыць кнігі і візуальныя матэрыялы, даступныя кожнаму ахвотнаму. У культурнай супрацы я хацела б адзначыць некаторыя асаблівасці рэчы. Ужо чатыры гады ў Мінску праходзіць Міжнародны дзень ёгі — ён карыстаецца вялікім поспехам, у ім удзельнічае шмат людзей, усё больш і больш студый далучаюцца да прасоўвання ёгі ў Беларусі. А пачынаючы з 2 кастрычніка мы на працягу двух гадоў будзем адзначаць 150-годдзе Махатмы Гандзі. У праграме, якую мы рыхтуем, запланавана шмат культурных мерапрыемстваў, якія будуць датычыцца жыцця, часу, работ, думак Гандзі. Налета ў супрацоўніцтва з сеткай гатэляў, прадстаўленай у Беларусі і Індыі, мы плануем арганізаваць фес-

тываль індыйскай ежы. І апошняя ідэя, якая неяк прыйшла мне ў галаву, датычыцца кіно. Я ўжо зразумела, што беларусы любяць ці, прынамсі, любілі балівудскія фільмы, якія ўжо доўгі час не паказваюцца ў кінатэатрах, я нават не ведаю, у чым тут праблема. Я падумала, мы можам арганізаваць кінаклуб і, спадзяюся, ужо з наступнага месяца паказваць балівудскія карціны спачатку для запрашанай аўдыторыі, а пазней са свабодным наведваннем.

— Дзе будуць праходзіць кінапаказы і якія фільмы будуць выбірацца для прагляду?

— У памяшканні пасольства, якое можа ўмясціць 30—50 чалавек. Пазней, я думаю, мы здолеем арганізаваць фестываль накшталт тыдня індыйскага кіно, магчыма, у адным з мінскіх кінатэатраў. Я, канешне, хацела б паказаць сучасныя карціны, бо беларусы, думаю, знаёмыя з Раджам Капурам і фільмамі 1970—1990 гадоў. Варта прадставіць новы Балівуд — ён кардынальна адрозніваецца ад Балівуда мінулых часоў. Новае кіно — я маю на ўвазе прафесійна зробленае — больш не тыя фільмы з песнямі і танцамі, што многія ўяўляюць, і не гісторыі пра тое, як хлопец сустрэў дзяўчыну, дакладней, і пра гэта таксама, але ў іншым — сучасным, міжнародным кантэксце, так што кожны можа супаставіць сябе з сюжэтам і героем. Я не кажу, што кіно Раджа Капура — дрэннае, але хачу падкрэсліць, што індыйскае кіно вельмі змянілася, і менавіта гэта нам цікава адлюстравана.

— Я ўпэўнена, у нас ёсць шмат людзей, якія самі імкнуцца даследаваць індыйскую культуру і працаваць у гэтым напрамку. Ці прыходзяць да вас з уласнымі ініцыятывамі і ці падтрымліваеце вы такога роду ідэі?

— Так, падтрымліваем. Я працую ў Мінску прыкладна чатыры месяцы і за гэты час сустрэлася з некалькімі людзьмі, ідэі якіх датычацца адносі-

паміж Беларуссю і Індыяй. Некаторыя пішуць кнігі пра індыйскую філасофію, гісторыю ці нешта іншае, нехта перакладае класічную індыйскую літаратуру з санскрыту на беларускую мову. Тут быў таксама чалавек, які пражыў у Індыі некалькі гадоў: ён прынёс мне свой кінасцэнары — гісторыю кахання паміж беларускай дзяўчынай і сынам індыйскага дыпламата. Мне было вельмі забавуна яго чытаць. Усе яны прыходзяць з уласнымі праектамі, якія імкнучца развіваць, і, канешне, мы стараемся ім дапамагчы і падтрымліваць — бясплатнымі візамі альбо кантактамі з неабходнымі арганізацыямі і людзьмі ў Індыі, што могуць дапамагчы. Да нас звяртаюцца і цэлыя інстытуцыі, напрыклад, інтэрнацыянальны ПЭН-цэнтр, што мае аддзяленне ў Беларусі, арганізуе пэўнае мерапрыемства ў Індыі і таксама патрабуе нашага ўдзелу. Гэта як бы пастаянная эвалюцыя — вы разумееце, я не магу сказаць, што кожны, хто прыходзіць да нас з ідэяй, у выніку мае ўсю неабходную падтрымку, але мы з усіх сіл стараемся ўдзельнічаць усё больш і больш.

— Я хацела б запытацца пра вашы кнігі. Ці ўплывае дыпламатычны досвед на вашу літаратуру?

— Гэта складанае пытанне. Я пачала пісаць у трынаццаць гадоў, калі была яшчэ, можна сказаць, дзіцем (напісаныя тады раманы я ніколі і нідзе не публікавала), так што пісьменніцтва ўжо вельмі доўгі час з'яўляецца маім пастаянным кампанёнам. Я пішу ў жанры гераічнага фэнтэзі, які становіцца спосабам збываць ад розных працоўных складанасцяў. Мая літаратура адасобленая ад рэальнага жыцця, такім чынам дыпламатычная кар'ера паўплывала на жанр, у якім я пішу. Апроч іншага, я займала шмат пастоў, жыла ў вялікай колькасці краін і ўзаемадзейнічала з рознымі людзьмі — у выніку, калі вы пачытаеце мае кнігі, знойдзеце ў іх ідэі, якія я сабрала ў розных кнігуэраах. Спосаб жыцця, філасофія, светапогляд — усё гэта адлюстروўваецца праз маіх персанажаў. Мае кнігі — быццам уяўны свет, але ўсё тут запазычана з рэальнага жыцця, якое мне давалася пабачыць у розных краінах.

— Вы не хацелі б прадставіць свае кнігі беларускаму чытачу?

— Я была б вельмі шчаслівая гэта зрабіць, але з той нагоды, што першапачаткова яны напісаны на англійскай, іх трэба перакласці. Калі нехта хоча гэта зрабіць, я буду рада супрацоўніцтву. Магчыма нават, я магу пачаць з кароткіх гісторый — імі падзяліцца было б прасцей і хутчэй.

Гутарыла Ірэна КАЦЯЛОВІЧ.

■ Кніжная паліца

ПЕРШЫ СЯРОД БУКВАРОЎ

Днямі ў Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі грамадскасці было прадстаўлена факсімільнае выданне першага «Буквара». Арыгінальная кніга выйшла роўна 400 гадоў таму назад — у 1618 годзе ў друкарні віленскага Святадухаўскага брацтва ў Еўі. А ўжо заўтра «Буквар» будзе ўрачыста прэзентаваны на Дні беларускага пісьменства ў Іванаве Брэсцкай вобласці.

Усяго ў свеце захаваліся два асобнікі ўнікальнага выдання. Адна з кніг знаходзіцца ў бібліятэцы Мідл Тэмпл у Вялікабрытаніі, другая — у Каралеўскай бібліятэцы Даніі. На радзіме не засталася ніводнага выдання: як часта адбываецца з навучальнымі дапаможнікамі, іх проста «зачыталі да дзіраак».

— «Буквар» — кніга, якая мае самыя вялікія тыражы і самы шчаслівы чытацкі лёс, — адзначыла на прэзентацыі ў Нацыянальнай бібліятэцы першы намеснік міністра культуры Ірына ДРЫГА. — Ні адзін вучань, нават калі засвоіў навуку чытання да таго, як пераступіў школьны парог, не можа яе не вывучаць. Гэтая кніга вечная, яна будзе існаваць столькі, колькі будзе існаваць школа, асвета, навука».

У сваю чаргу дырэктар Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі Раман МАТУЛЬСКІ раскажаў:

— Лёс навучальных дапаможнікаў незаздросны, тым больш першага падручніка. У кнігасховішчах сёння практычна не засталася падручнікаў таго часу, паколькі бібліятэкі зацікаўлены ў шырокім забеспячэнні чытачоў кнігамі. Дзякуючы таму, што першы «Буквар» трапіў у закрытую Каралеўскую бібліятэку ў Даніі і бібліятэку Мідл Тэмпл у Лондане, дзе карыстанне фондамі абмежавана, ён пражыў 400 гадоў. Поўны асобнік захаваны ў вельмі добрым стане ў бібліятэцы Мідл Тэмпл, дзе супрацоўнік Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі Аляксей Суша атрымаў магчымасць убачыць і вывучыць выданне.

Факсімільнае ўзнаўленне першага «Буквара» — міжнародны навуковы і выдавецкі праект. Да яго непасрэднай рэалізацыі далучыліся пасольства Беларусі ў Вялікабрытаніі, Белдзяржуніверсітэт і бібліятэка Мідл Тэмпл у Лондане. Арганізацыйную падтрымку забяспечылі міністэрствы культуры, адукацыі і замежных спраў Беларусі, а таксама Міжнародная асацыяцыя беларусістаў. Партнёрамі ў рэалізацыі праекта сталі Белінвестбанк, Еўрапейскі банк рэканструкцыі і развіцця.

Маштабны праект па факсімільным узнаўленні выдання 1618 года закліканы зрабіць першы «Буквар» даступным для шырокай аўдыторыі і прадэманстраваць высокую каштоўнасць культурнай спадчыны нашага народа.

Варвара ГОМАН.

■ Мова

УСЁ НАЙЛЕПШАЕ — ДЗЕЦЯМ

Вучыць беларускі алфавіт і глядзець кіно на беларускай мове

Адразу два праекты — «Скарбонка гульні» і «Беларускія ўік-эндзі» — аказаліся прымаркаванымі да новага навучальнага года і падрыхтавалі для дзяцей адмыслова гульні, з дапамогай якіх можна вывучаць беларускую мову, а таксама дзіцячы фільм «Мой сябар жырафа» на беларускай мове і вялікім экране.

«Скарбонка» ўключае ў сябе 34 гульні, праз якія можна вывучаць беларускі алфавіт, вучыцца чытаць па складах, знаёміцца з назвамі жывёл, птушак, раслін і так далей. Аўтарам стала настаўніца пачатковых класаў Наталля Галко, у якой за плячыма больш чым дваццацігадовы стаж работы з дзецьмі дашкольнага і малодшага школьнага ўзросту.

Ідэя Наталлі Галко атрымала фінансавую падтрымку ад кампаніі velcom праз фінал конкурсу Social Weekend 11. У выніку «Скарбонка», якая зыходзіць з таго, што гульні з'яўляецца адным

з самых эфектыўных спосабаў навучання, была прадстаўлена ў «Кнігарні Логвінаў» 28 жніўня. Мяркуецца, што распрацаваныя гульні будуць выкарыстоўвацца ў дзіцячых садках і школах, а таксама ў сямейным коле.

Апроч гэтага, 30 жніўня на вялікім экране кінатэатра «Масква» адбылася прэм'ера нідэрландскага фільма «Мой сябар жырафа» на беларускай мове. Пераклад быў падрыхтаваны ў рамках праекта «Беларускія ўік-эндзі», што рэгулярна пастаўляе глядачу сусветнае кіно, у тым ліку разлічанае на дзіцячую аўдыторыю, на роднай мове. Фільм, які расказвае пра дружбу хлопчыка з гаворачым жырафам Рафам, публіцы прадставіў у тым ліку амбасадар Каралеўства Нідэрланды ў Беларусі Паўл ван Ааствэйн.

«Мой сябар жырафа» будзе паказвацца ў кінатэатрах «Кінавідэапракату», Falcon Club буцік кіно, сетцы Silver Screen да 12 верасня.

Сафія ПАЛЯНСКАЯ

■ Нотны радок

Вівальдзі загучыць у цэнтры Віцебска

Класічная музыка праекта «Класіка каля Ратушы з velcom», якую мінчане прызвычаліся слухаць у сталіцы па суботах, накіроўваецца ў Віцебск.

Арганізатары зладзяць асаблівы канцэрт у цэнтры горада каля канцэртнай залы «Віцебск». 7 верасня тут загучаць творы Вівальдзі, Фарэ, П'яцолы, Моцарта і Уільямса ў выкананні Музычнай капэлы «Санорус» пад кіраўніцтвам дырыжора Аляксандра Хумалы. Сёлета за сем канцэртаў праекта — першы адбыўся ў Мінску 14 ліпеня, а апошні прыйшоўся на 25 жніўня — класічную музыку прыйшлі паслухаць каля 40 тысяч чалавек. Завяршальнае выступленне — Прэзідэнцкага аркестра, які іграў рок-кампазіцыі ХХ стагоддзя ў класічнай апрацоўцы, — аб'яднала восем тысяч наведвальнікаў. Гэта быў чацвёрты год, калі па суботах Верхні горад займала «Класіка каля Ратушы». Канцэрт у Віцебску стане першым, дзеля якога праект пакіне межы сталіцы і зайграе Моцарта для публікі іншага горада.

Сафія ПАЛЯНСКАЯ